

Załącznik do Uchwały Nr XV/92/2016
Rady Powiatu w Sochaczewie
z dnia 30 marca 2016 roku

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE SOCHACZEWSKIM
NA LATA 2016 - 2020**

Sochaczew, 2016

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Przemoc w rodzinie –definicja, charakterystyka zjawiska, konsekwencje przemocy.	5
2. Przemoc domowa w powiecie sochaczewskim. Diagnoza problemu w oparciu o dane uzyskane z jednostek powiatowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	9
3. Założenia programu, podstawa prawna, cel główny, cele szczegółowe, działania, oczekiwane rezultaty, wskaźniki	14
4. Realizatorzy i współrealizatorzy programu	19
5. Harmonogram	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
6. Monitoring i ewaluacja programu	25
7. Źródła finansowania programu.	25

Wprowadzenie

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem społecznym, które niszczy ludzi, niezależnie od ich pozycji społecznej, czy ekonomicznej. Stanowi problem, którego nie wolno lekceważyć, gdyż wpływa destrukcyjnie nie tylko na człowieka będącego ofiarą przemocy, ale na całą rodzinę. Ofiara przemocy ma zaburzone poczucie bezpieczeństwa, często nie jest w stanie we właściwy sposób realizować się w życiu osobistym i społecznym. Przemoc w rodzinie wpływa istotnie na zdrowie psychiczne, równowagę emocjonalną, jak również może być przyczyną wielu schorzeń somatycznych, a nawet zagrażać życiu osobom dotkniętym przemocą.

Z art. 18 i 71 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. wynika, iż instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką państwa, którego obowiązkiem jest udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Rodzina, w której dochodzi do przemocy jest rodziną w kryzysie, każdy z jej członków potrzebuje pomocy z zewnątrz, aby pokonać trudności wynikające z sytuacji w jakiej się znaleźli. Każda instytucja pracująca w obszarze pomocy społecznej jest zobowiązana do podjęcia natychmiastowych działań powstrzymujących przemoc i chroniących osoby doświadczające przemocy. Ścisła współpraca wszystkich instytucji pomocowych działających na terenie powiatu sochaczewskiego pozwala na szybką i skuteczną pomoc. Współpracę tę zapewnia powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie, który pozwala wypracować standardy postępowania w przypadku podejrzenia występowania przemocy oraz skutecznie chronić najsłabszych członków rodziny – tych, którzy doświadczają przemocy.

W powiecie sochaczewskim od 2012 roku realizowany jest Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Z analizy danych za lata ubiegłe wynika, że problem przemocy w rodzinie od 2009 r. pozostaje na porównywalnym poziomie, wyjątkiem jest rok 2013, kiedy przypadków przemocy odnotowano najwięcej. Może to oznaczać ogromną potrzebę działań profilaktycznych i edukacyjnych skierowanych do wszystkich mieszkańców powiatu. Potwierdzają to pedagodzy szkolni biorący udział w ankiecie diagnozującej. Należy także rozszerzyć ofertę pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie oraz świadkom przemocy o formy grupowe (grupy wsparcia, grupy rozwijające kompetencje).

Niniejszy program ma służyć wytyczeniu kierunków działania dla wszystkich podmiotów szczebla powiatowego zaangażowanych w realizację założeń pomocy osobom uwikłanym w zjawisko przemocy lub nim zagrożonym. Zaplanowane działania mają na celu poprawę sytuacji rodzin doznających przemocy, a także ochronę osób i rodzin zagrożonym

zjawiskiem przemocy. Program będzie stanowił operacyjny zakres strategii zmierzający do zwiększenia skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania oraz ograniczenia przemocy w rodzinie w powiecie sochaczewskim.

Założenia Programu są spójne z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020.

1. Przemoc w rodzinie –definicja, charakterystyka zjawiska, konsekwencje przemocy.

1.1. Definicja przemocy w rodzinie

Zgodnie z art. 2 ust 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. Nr 180 poz. 1493 ze zm.) *przemoc w rodzinie, to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.*

Jak wynika z powyższej definicji przemoc jest:

- intencjonalna – jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary
- narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.)
- powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody
- siły są nierównomierne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą.

Wyróżnia się następujące rodzaje przemocy:

- przemoc fizyczna – są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień;
- przemoc psychiczna – to umyślne działania wykorzystujące nie siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych;
- przemoc seksualna – polega na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy;
- przemoc ekonomiczna – to działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy;

- zaniedbanie – polegające na niezaspokajaniu potrzeb emocjonalnych i fizycznych, najczęściej osób dorosłych wobec dzieci; niejednokrotnie wyraża się ona w odrzuceniu emocjonalnym dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, problemami itp.

Nie należy zapominać, iż przemoc ma charakter cykliczny. Ma tendencję do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości. Cykl przemocy składa się zwykle z trzech następujących po sobie faz:

- fazy narastającego napięcia;
- fazy ostrej przemocy;
- fazy miodowego miesiąca.

Ta ostatnia faza sprawia, iż osoby dotknięte przemocą wycofują zawiadomienie o przestępstwie, ponieważ sprawca krótkotrwale zmienia swoją postawę i zachowanie. Najczęściej „cichymi” ofiarami przemocy są kobiety. To one, często z uwagi na lęk, poczucie niskiej wartości, odrzucenie, samotność, wstyd, przez długi czas ukrywają stosowanie wobec nich przemocy. Może wynikać to również z nieprawidłowo wyuczonych z domu rodzinnego wzorców, co wiąże się z dziedziczeniem nieprawidłowych zachowań i postaw.

Bez pomocy z zewnątrz osoba doznająca przemocy rzadko kiedy jest w stanie sama ją przerwać. Wynika to często z faktu wiary w możliwość samoistnej zmiany zachowania sprawcy przemocy.

1. 2. Konsekwencje zjawiska przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie, jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody dla zdrowia psychicznego i fizycznego, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez osoby dorosłe

U osób doświadczających długotrwałej przemocy uwidaczniają się problemy somatyczne i emocjonalne. Do najczęstszych objawów należą:

- obrażenia ciała,
- choroby somatyczne związane ze stresem (bóle głowy, żołądka, w krzyżu lub w stawach oraz inne dolegliwości),
- przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w stany depresyjne, niepokój,

- niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji, zmienność nastrojów, decyzji,
- niepewność, stany lękowe, w tym lęk przed bliskością,
- nieufność, poczucie zagrożenia,
- niska samoocena,
- kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne,
- kłopoty z koncentracją,
- zwiększone spożycie środków psychoaktywnych,
- zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy.

Osoby doświadczające przemocy niejednokrotnie zmieniają zdanie, bronią sprawcy. Zachowania te wynikają z wyuczonej bezradności, czy też stresu pourazowego. Wycofanie się z aktywnych działań służących wyjściu z przemocy może mieć związek z przekonaniem o bezskuteczności działań, popartego wcześniejszymi doświadczeniami albo z niskiej samooceny.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez dzieci

Dzieci są często bezpośrednimi ofiarami lub/i świadkami przemocy w rodzinie. Pomijając obrażenia cielesne, przemoc ze strony najbliższych powoduje u dziecka zaburzenie poczucia bezpieczeństwa i zaufania. Niezaspokojenie tych podstawowych potrzeb nie pozostaje bez znaczenia dla dalszego rozwoju młodego człowieka, a także może być przyczyną wielu schorzeń psychosomatycznych.

Przemoc psychiczna może prowadzić do:

- nieprzystosowania emocjonalnego i psychicznego objawiającego się poprzez niski poziom kompetencji społecznych oraz trudności w kontaktach z rówieśnikami,
- deficytów intelektualnych w zakresie możliwości poznawczych, rozwiązywania konfliktów i kreatywności,
- problemów afektywno – behawioralnych takich jak: agresja, samoponížanie, lęk, wstyd i poczucie winy, wrogość i gniew, pesymizm i negatywizm.

Konsekwencje przemocy ujawniają się często również po długim czasie, kiedy dziecko dorasta, lub w jego dorosłym życiu. Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego:

- trudności w nauce, wagarowaniu,
- ucieczek z domu,
- udziału w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych,
- wysokim poziomie agresji, nadużywaniu alkoholu i narkotyków.

Przemoc domowa stanowi poważny problem społeczny. Zniszczony zostaje cały system rodzinny, odebrane poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju, zwłaszcza dzieciom. Istnieje duże ryzyko powielania przez najmłodszych zachowań przemocowych w dorosłym życiu. Brak właściwej reakcji na przemoc potęguje ją i utrwała, niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa.

2. Przemoc domowa w powiecie sochaczewskim. Diagnoza problemu w oparciu o dane uzyskane z jednostek powiatowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Powiat Sochaczewski położony jest w zachodniej części Mazowsza na Równinie Łowicko-Błońskiej nad dolnym odcinkiem rzeki Bzury. W powiecie sochaczewskim mieszka blisko 85 tysięcy mieszkańców. Powiat zajmuje powierzchnię 730 kilometrów kwadratowych. W skład powiatu wchodzi miasto Sochaczew (40 tys. mieszkańców) i 7 gmin wiejskich – Brochów, Iłów, Młodzieszyn, Nowa Sucha, Rybno, Sochaczew, Teresin.

O skali zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie sochaczewskim mogą świadczyć dane pochodzące od instytucji :

Komendy Powiatowej Policji w Sochaczewie

Gminnych zespołów Interdyscyplinarnych

Sądu Rejonowego w Sochaczewie

Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Sochaczewie

Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sochaczewie

Placówek oświatowych z całego powiatu sochaczewskiego

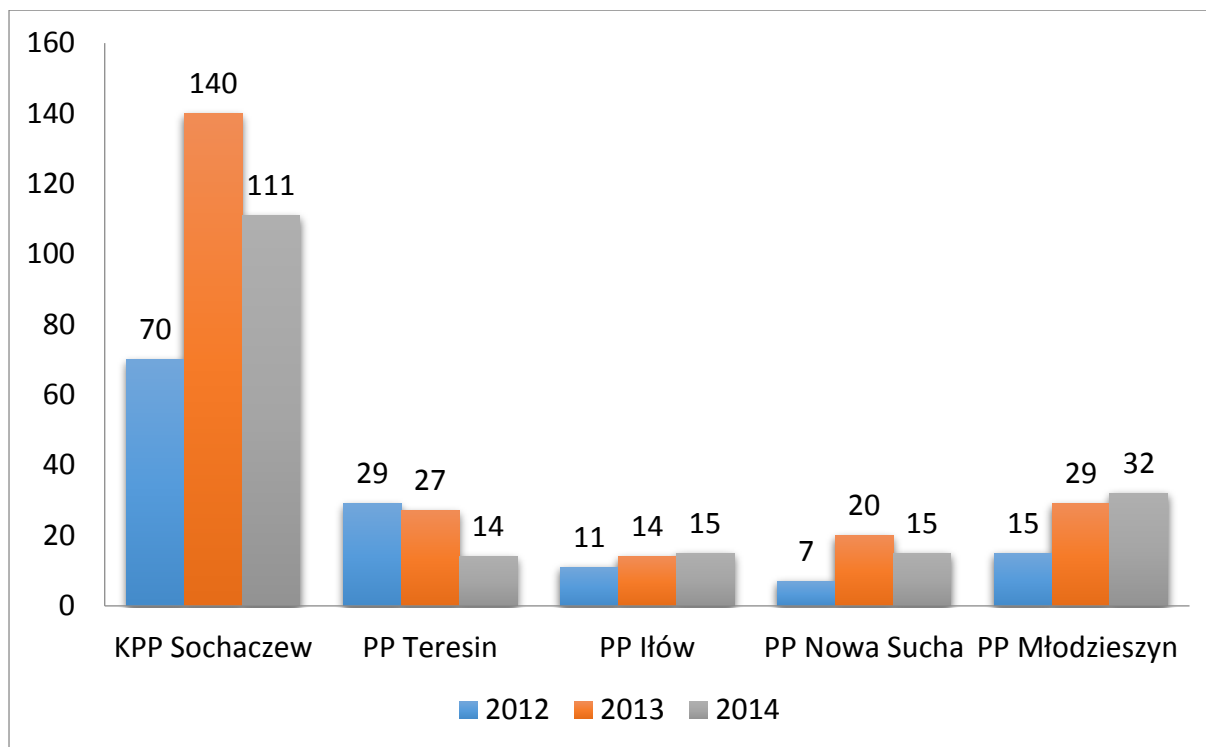
Z danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Sochaczewie wynika, że w 2013 r. miało miejsce 1381 interwencji związanych z przemocą domową , w roku 2014 liczba ta zmniejszyła się do 1263, nie mamy danych za 2012 r. Jednocześnie policja wszczęła procedurę Niebieskie Karty:

rok	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Liczba założonych NK	132	220	187

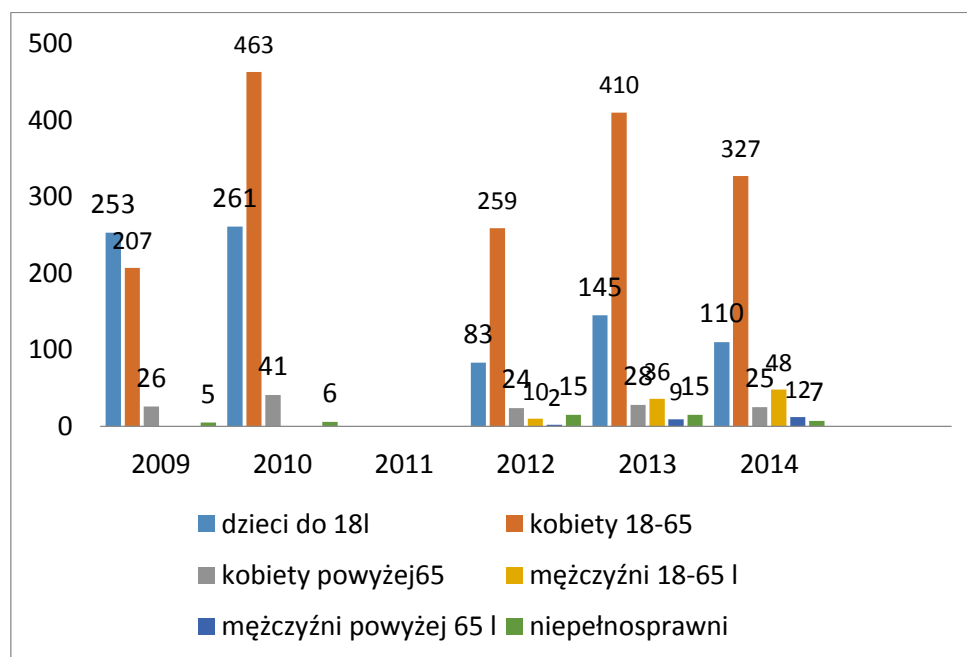
Z tabeli wynika, że liczba ta wzrasta co może świadczyć o wzroście przemocy w powiecie sochaczewskim, ale też o większej świadomości społecznej mieszkańców powiatu sochaczewskiego. Jeśli chodzi o dane całościowe dotyczące procedury Niebieskie Karty, przedstawiają się następująco:

rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba NK	187	197	Brak danych	165	257	218

W porównaniu z latami poprzednimi wskaźniki pokazują minimalny wzrost liczby założonych Niebieskich Kart. Najwięcej przypadków odnotowano w 2013 r. – 257 założonych Niebieskich Kart, najmniej miało miejsce w 2012 r. – 165. Porównując dane z poszczególnych gmin najwięcej przypadków przemocy w rodzinie odnotowano w gminie Miasto Sochaczew i Gminie Sochaczew łącznie, w pozostałych gminach mniej, co obrazuje poniższy wykres:

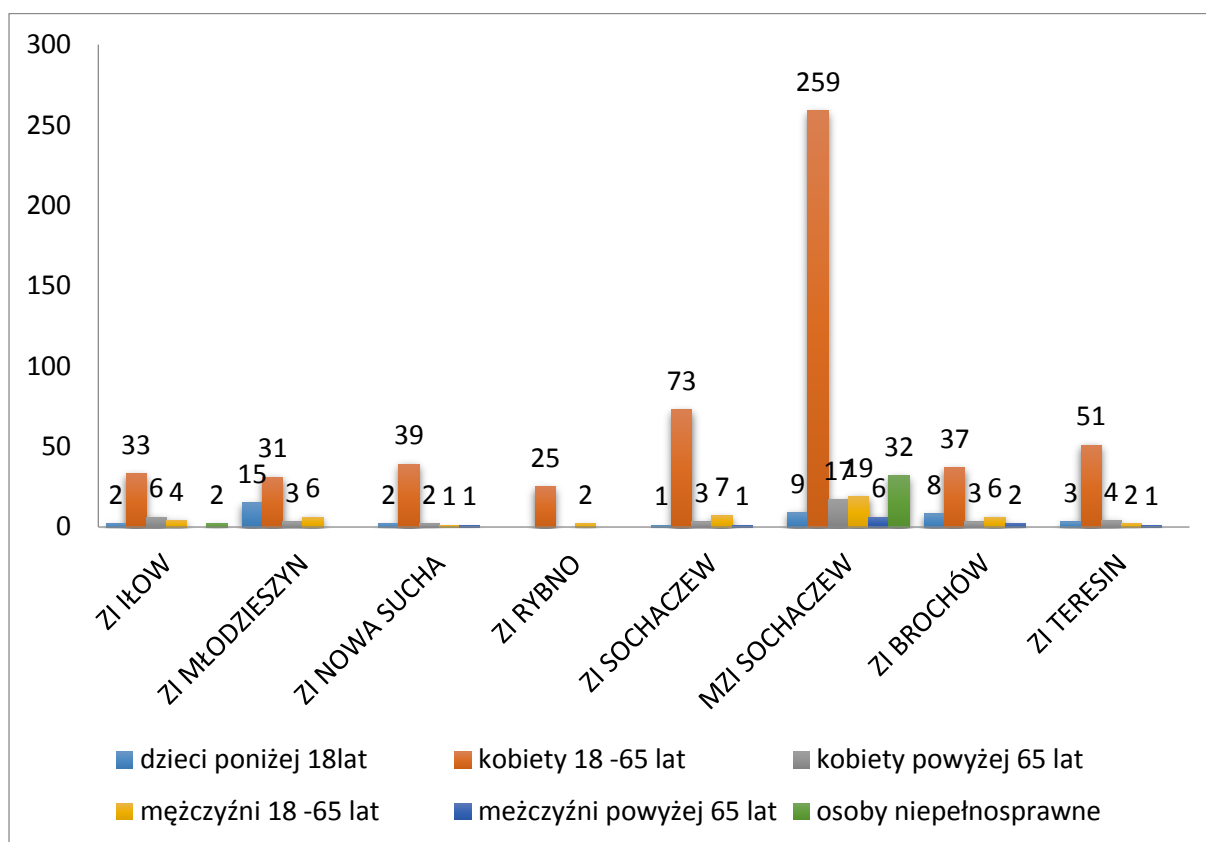

Dane dotyczące osób doświadczających przemocy w rodzinie, z informacji uzyskanych z Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych obrazuje poniższy wykres:

Największa liczba wśród ofiar przemocy domowej to kobiety w przedziale wiekowym 18-65 lat, nieco mniej dzieci, choć ta liczba zdecydowanie spadła w latach 2012 – 2014. W 2012 roku wśród ofiar przemocy domowej pojawiają się także mężczyźni, w latach poprzednich nie odnotowano przypadków przemocy wobec mężczyzn, liczba ta stale rośnie, od 10 przypadków w 2012 r. do 48 w roku 2014.

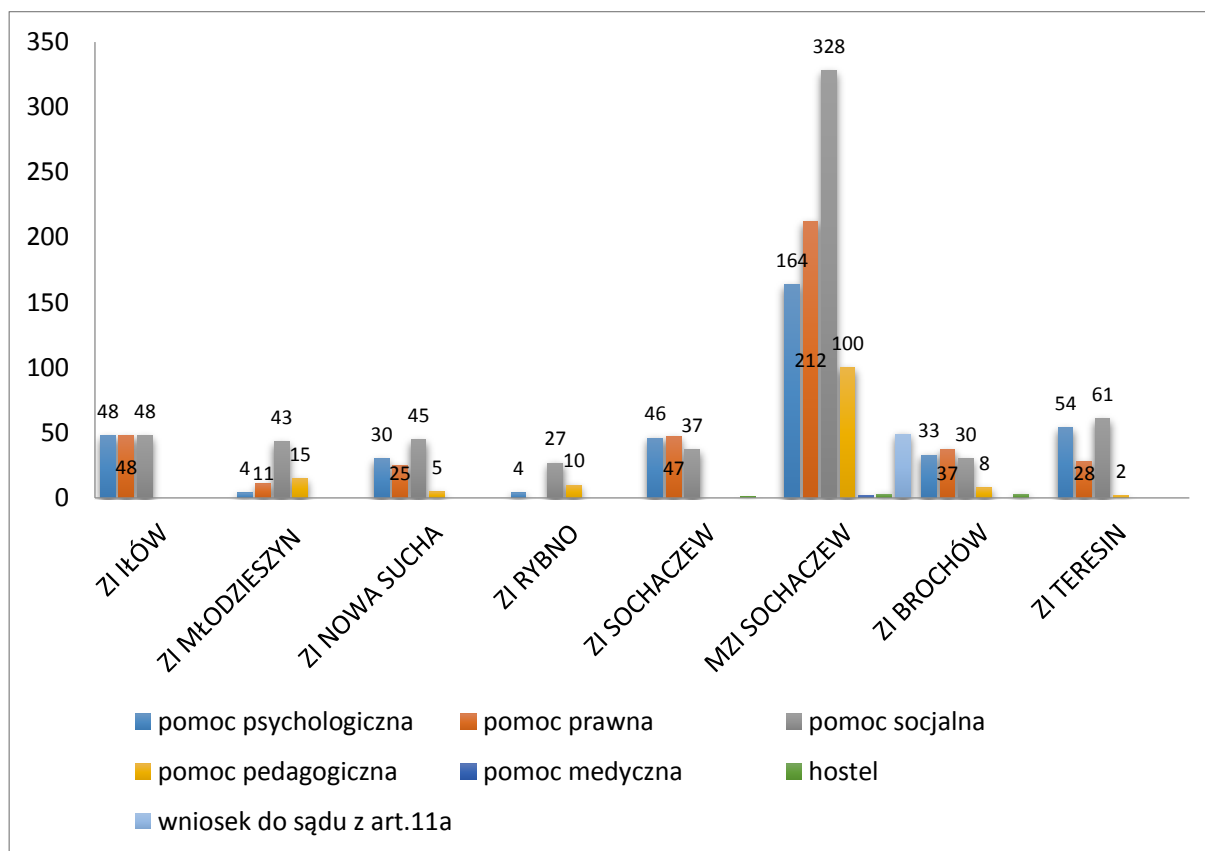
Poniższy wykres przedstawia dane dotyczące płci i wieku osób doświadczających przemocy w poszczególnych gminach:

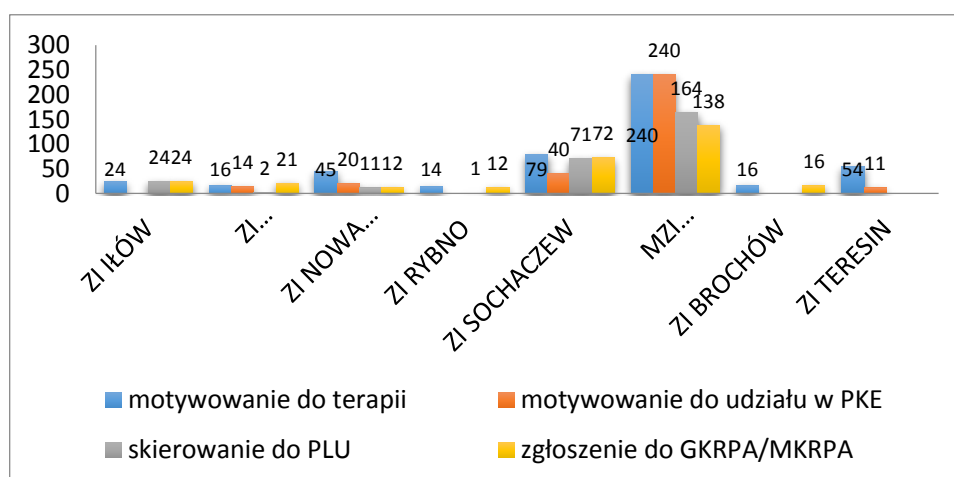
Także tutaj widać, że kobiety najczęściej doświadczają przemocy, jest to prawidłowość w skali całego powiatu, ale też w skali kraju. Nie uzyskano danych odnośnie osób niepełnosprawnych jako ofiar przemocy w rodzinie, tylko gmina Sochaczew wyszczególniła osoby niepełnosprawne (15 osób w 2012 i 2013 r. oraz 7 osób w roku 2014), możemy przypuszczać, że jeśli chodzi o cały powiat liczba ta jest zdecydowanie większa.

Jeśli chodzi o pomoc udzielaną osobom doświadczającym przemocy w rodzinie najczęściej była to pomoc socjalna, psychologiczna, pedagogiczna, medyczna, pojedyncze przypadki dotyczyły konieczności umieszczenia osób w hostelu prowadzonym przez Powiatowy Ośrodek

Interwencji Kryzysowej. Poniższy wykres przedstawia tę sytuację wyszczególniając Gminne Zespoły Interdyscyplinarne :

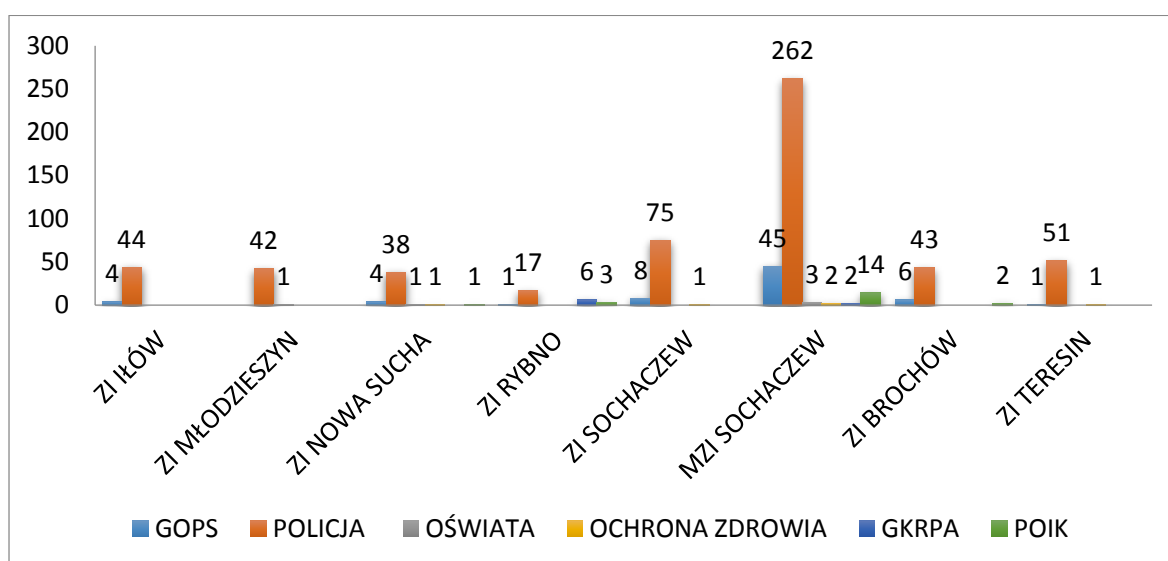

Z danych uzyskanych od Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Sochaczewie wynika, że niewielki odsetek osób stosujących przemoc skierowano do skorzystania z programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy. W 2012 r. oraz w 2013 r. tylko po 1 osobie, natomiast 2 osoby skierowano w 2014 r. To zdecydowanie niewiele w stosunku do rozmiaru zjawiska przemocy w powiecie sochaczewskim. Zespoły Interdyscyplinarne podejmowały następujące działania wobec sprawców:

Z powyższych danych wynika, że najczęściej motywowano osoby do podjęcia terapii lub udziału w grupie korekcyjno-edukacyjnej dla sprawców przemocy, fakt kierowania do poradni leczenia uzależnień lub Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wskazuje na to, że w większości przypadków z przemocą związane jest uzależnienie lub nadużywanie alkoholu przez osoby podejrzane o stosowanie przemocy.

Nowelizacja procedury Niebieskie Karty wyraźnie wskazuje podmioty, zobowiązane do wszczynania procedury w związku z podejrzeniem przemocy. Poza pracownikami socjalnymi, policją do działania zobowiązani są przedstawiciele oświaty, służby zdrowia. Z poniższego wykresu wynika, że w powiecie sochaczewskim poza policją i pracownikami socjalnymi raczej nikt nie wszczyna procedury Niebieskie Karty:

Z danych uzyskanych od przedstawicieli oświaty wynika, że istnieje potrzeba szkoleń dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla rad pedagogicznych, dla rodziców i warsztatów dla uczniów oraz informacji na temat procedury Niebieskie Karty. Pedagodzy szkolni zwrócili uwagę na potrzebę stworzenia:

- lokalnych kampanii społecznych opisujących mechanizmy przemocy, obalających mity i stereotypy, promujących metody wychowawcze bez przemocy
- broszur informacyjnych, ulotek zawierających konkretne informacje
- programów edukacyjnych w szkołach, domach kultury – dla dzieci i dorosłych
- warsztatów kompetencji rodzicielskich dla rodziców z uwzględnieniem nastoletnich mam

Przedstawiciele ochrony zdrowia zwrócili uwagę na potrzebę informacji na temat przemocy w placówkach służby zdrowia oraz potrzebę szkoleń odnośnie procedury Niebieskie Karty w odniesieniu do pracowników służby zdrowia.

3. Założenia programu, podstawa prawna, cel główny, cele szczegółowe, działania, oczekiwane rezultaty, wskaźniki

Założenia Programu są spójne z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 i uwzględniają potrzeby środowiska lokalnego. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie oparty jest na zasadach:

- wzajemnej współpracy i współdziałania organów administracji publicznej oraz organizacji pozarządowych powołanych do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy;
- zmiany świadomości społeczeństwa w pojmowaniu zjawiska przemocy w rodzinie;
- promowania wartości rodzinnych, w tym poszanowania prawa dzieci i młodzieży do życia w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy;
- szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich praw do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania;
- ciągłej edukacji mieszkańców powiatu sochaczewskiego na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
- promowania alternatywnych sposobów rozwiązywania konfliktów rodzinnych.
- umożliwiania ciągłego podnoszenia umiejętności wychowawczych przez rodziców

Podstawy prawne:

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020 jest realizacją art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zgodnie z którym do zadań powiatu należy opracowywanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Celem programu jest ograniczenie skali problemu i skutków przemocy oraz przeciwdziałanie temu zjawisku, a także zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin, w których ten problem występuje.

Program zakłada podejmowanie kompleksowych działań w zakresie profilaktyki i informowania społeczeństwa, interwencji w przypadku już zaistniałej przemocy, pomocy prawnej oraz psychologicznej osobom doznającym przemocy oraz działań wobec osób stosujących przemoc, poprzez ich edukowanie i korygowanie agresywnych postaw i zachowań. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania programu mogą ulegać zmianom i uzupełnieniom.

Przedmiotowy program powiązany jest z następującymi dokumentami:

1. Karta Narodów Zjednoczonych z 1945 r.

2. Powszechną Deklaracją Praw Człowieka z 1948 r.,
3. Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r.,
4. Konwencją o Prawach Dziecka.,
5. Konwencją o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej
6. Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej.,
7. Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 -20120
8. Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9 poz. 59, z późn. zm.),
- Ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2002 r. Nr 7, poz. 58, z późn.zm.),
- Ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.),
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn.zm.),
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.),
- Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.),
- Ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.).
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późniejszymi zmianami)

Wg niniejszej ustawy do zadań własnych samorządu powiatowego należy:

- opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- tworzenie i prowadzenie ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej,
- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej to:

- tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,

Istotną rolę w wykonywaniu powyższych zadań odgrywa współpraca interdyscyplinarna różnych służb, instytucji i organizacji pozarządowych. Gdyż daje to szansę na zwiększenie efektywności działań i skuteczne rozwiązywanie problemów związanych z przemocą.

Celem głównym niniejszego programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie sochaczewskim.

Cel szczegółowy: Podnoszenie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania:

- organizowanie lokalnych kampanii informacyjnych promujących życie rodzinne bez przemocy, prawidłowe zachowania i postawy.
- edukowanie lokalnego społeczeństwa w zakresie zwiększenia świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
- współpraca ze szkołami z terenu powiatu w celu organizowania zajęć profilaktycznych z zakresu przemocy.

Oczekiwane rezultaty:

- wzrost prawidłowych postaw i zachowań oraz poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemu przemocy w rodzinie.
- ograniczenie społecznej tolerancji na zjawisko przemocy w rodzinie.
- podniesienie świadomości rodziców na temat prawidłowych metod wychowawczych.
- rozwój prawidłowych zachowań oraz ograniczenie zjawiska przemocy u dzieci i młodzieży
- rozpowszechnienie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny wśród jak najszerszej liczby odbiorców.

Wskaźniki:

- liczba wykonanych oraz przekazanych broszur, plakatów oraz ulotek dotyczących występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz informujących o możliwościach uzyskania wsparcia dla ofiar przemocy na terenie powiatu sochaczewskiego
- liczba kampanii informacyjno – promocyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie
- liczba wdrożonych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży

- liczba programów promujących prawidłowe metody wychowawcze oraz liczba prelekcji i pogadanek dla rodziców.

Cel szczegółowy: Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla ofiar przemocy.

Działania:

- zorganizowanie specjalistycznego punktu konsultacyjno-informacyjnego dla młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym i uzależnieniami
- prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla ofiar
- prowadzenie poradnictwa prawnego dla ofiar przemocy
- zorganizowanie grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy

Oczekiwane rezultaty:

- szeroki dostęp do informacji dla ofiar przemocy
- dostęp do nieodpłatnego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego dla ofiar przemocy
- zapewnienie schronienia osobom w sytuacjach kryzysowych (hostel)

Wskaźniki:

- liczba osób korzystających z pomocy w ramach punktu konsultacyjno – interwencyjnego dla ofiar przemocy w podziale na wiek i płeć.
- liczba ofiar przemocy korzystających z poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego
- liczba osób korzystających z pobytu w hostelu.

Cel szczegółowy : Ograniczenie stosowania przemocy poprzez opracowanie i realizację działań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Działania:

- wdrożenie programów korekcyjno – edukacyjnych wobec sprawców przemocy.
- prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla sprawców przemocy.

Oczekiwane rezultaty:

- ograniczenie zjawiska przemocy poprzez zwiększenie umiejętności opanowania własnych emocji u sprawców oraz pracy nad sobą.
- zwiększenie świadomości zachowań agresywnych u sprawców przemocy.

- podniesienie poziomu wiedzy sprawców na temat przemocy poprzez udział w specjalistycznych terapiach.
- zwiększenie liczby sprawców przemocy korzystających z profesjonalnej terapii psychologicznej.

Wskaźniki:

- liczba sprawców przemocy korzystających z poradnictwa psychologicznego.
- liczba wdrożonych programów korekcyjno – edukacyjnych wobec sprawców przemocy

Cel szczegółowy : podnoszenie kwalifikacji grup zawodowych realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania:

- organizacja szkoleń specjalistycznych dla pracowników służby zdrowia
- organizacja szkoleń i spotkań merytorycznych dla rad pedagogicznych, kuratorów, pracowników socjalnych, przedstawicieli organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej
- badanie potrzeb szkoleniowych w zakresie przeciwdziałania przemocy
- organizacja i udział w grupach roboczych gminnych zespołów interdyscyplinarnych

Wskaźniki:

- liczba szkoleń dla przedstawicieli służby zdrowia oraz liczba uczestników szkoleń
- liczba szkoleń i spotkań merytorycznych dla osób pracujących na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz liczba uczestników szkoleń
- liczba uzyskanych informacji (ankiet) związanych z potrzebami podnoszenia kwalifikacji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- liczba posiedzeń gminnych zespołów interdyscyplinarnych

4. Realizatorzy i współrealizatorzy programu

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie ma charakter długofalowy. Będzie realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sochaczewie przy współpracy z samorządami lokalnymi, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, policją, służbą zdrowia, oświatą, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie .

5. Harmonogram

Cele do realizacji	Zadanie	Działania i termin realizacji	Realizator i partnerzy	Wskaźniki	Źródło finansowania
<p>1.Podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów</p> <p>w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.</p>	<p>1. Organizowanie kampanii informacyjnych promujących: życie rodzinne bez przemocy, prawidłowe zachowania i postawy.</p> <p>2. Edukowanie lokalnego społeczeństwa w zakresie zwiększenia świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.</p> <p>3. Bieżące informowanie o działaniach na rzecz osób doświadczających przemocy.</p> <p>4. Współpraca ze szkołami powiatowymi- prowadzenie zajęć profilaktycznych oraz informacyjno – edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy.</p> <p>5. Promowanie prawidłowych wzorców życia rodzinnego opartych na wzajemnym szacunku,</p>	<p>1. Opracowanie i publikacja ulotek dotyczących występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz informujących o możliwościach uzyskania wsparcia</p> <p>2016 r. , 2019 r.</p> <p>2. Konkurs międzyszkolny na plakat promujący prawidłowe postawy w zakresie przeciwdziałania przemocy. Prace laureatów zostaną wykorzystane w kampanii informacyjnej:</p> <p>2017 r./2018 r.</p> <p>3.Organizowanie zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy dla rodziców.</p> <p>2016 r. -2020 r.</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie</p> <p>Ośrodki Pomocy Społecznej</p> <p>Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>Organizacje pozarządowe ,</p> <p>Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna</p> <p>Szkoły powiatowe</p> <p>Organizacje pozarządowe</p>	<p>1.Liczba opublikowanych i rozdystrybuowanych ulotek oraz publikacji</p> <p>2. Liczba zorganizowanych konkursów na rzecz przeciwdziałania przemocy</p> <p>3. Liczba zajęć profilaktycznych skierowanych do rodziców</p> <p>4.Liczba warsztatów dla dzieci i młodzieży</p> <p>5.Liczba zorganizowanych</p>	<p>Budżet samorządu</p> <p>- powiatu</p> <p>- gmin</p> <p>- środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych</p>

	<p>umiejętności rozwiązywania konfliktów bez przemocy</p>	<p>4. Warsztaty dla dzieci i młodzieży dotyczące prawidłowych postaw, radzenia sobie ze stresem, wyrażania emocji, rozwiązywania konfliktów</p> <p>2016 r. -2020 r.</p> <p>5. Warsztaty umiejętności rodzicielskich i kompetencji wychowawczych dla mieszkańców powiatu sochaczewskiego</p> <p>2017 r. – 2020 r.</p> <p>6. Cykliczne audycje radiowe dotyczące przeciwdziałania przemocy, radzenia sobie z kryzysami, informujące o ofercie pomocowej w powiecie sochaczewskim:</p> <p>2016 r. -2020 r.</p>		<p>warsztatów umiejętności rodzicielskich</p> <p>6. Liczba audycji radiowych z zakresu przeciwdziałania przemocy</p> <p>7. Liczba informacji i artykułów zamieszczonych na stronach PCPR i Starostwa Powiatowego</p> <p>8. Liczba warsztatów zorganizowanych podczas pikników rodzinnych</p>	
--	---	---	--	--	--

		<p>7. Aktualizacja informacji o działaniach na rzecz osób doświadczających przemocy na stronie internetowej PCPR i Starostwa Powiatowego w Sochaczewie</p> <p>2016 r. – 2020 r.</p> <p>8. Udział w pikniku rodzinnym (organizacja warsztatów umiejętności rodzicielskich dla rodziców – uczestników pikniku)</p> <p>2016 r. – 2020 r.</p>			
2. Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla ofiar przemocy.	1. Udzielanie wsparcia osobom dotkniętym przemocą.	<p>1. Utworzenie specjalistycznego punktu konsultacyjno – interwencyjnego dla młodzieży działającego na rzecz przemocy w rodzinie i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i uzależnieniom</p> <p>2018 r.</p> <p>2. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla ofiar przemocy</p> <p>2016 r. -2020 r.</p> <p>3. Prowadzenie poradnictwa prawnego dla ofiar przemocy</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie</p> <p>Ośrodki Pomocy Społecznej</p> <p>Organizacje pozarządowe</p>	<p>1. Liczba osób korzystających z pomocy punktu konsultacyjno-interwencyjnego dla młodzieży zagrożonej uzależnieniem, wykluczeniem społecznym</p> <p>2. Liczba osób korzystających z</p>	<p>Budżet samorządu</p> <p>- powiatu</p> <p>- gmin</p> <p>- środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych</p>

		<p>2016 r. – 2020 r.</p> <p>6. Organizowanie grup wsparcia dla ofiar przemocy</p> <p>2017 r.-2020 r.</p> <p>7. Zapewnienie schronienia osobom w sytuacjach kryzysowych (hostel)</p> <p>2016 r. – 2020 r.</p>	<p>Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna</p>	<p>poradnictwa psychologicznego</p> <p>3. Liczba osób korzystających z poradnictwa prawnego</p> <p>4.Liczba spotkań grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie</p> <p>5.Liczba osób skierowanych do hostelu</p>	
<p>3. Ograniczenie stosowania przemocy przez sprawców.</p>	<p>1. Edukacja sprawców</p>	<p>1.Zastosowanie programów korekcyjno – edukacyjnych wobec sprawców przemocy.</p> <p>2017 r. – 2020 r.</p> <p>2. Prowadzenie poradnictwa i psychoedukacji dla sprawców przemocy.</p> <p>2016 r. – 2020 r.</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie</p> <p>Ośrodki Pomocy Społecznej</p>	<p>1.Liczba sprawców przemocy uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych</p> <p>2. Liczba sprawców przemocy korzystających z poradnictwa i psychoedukacji</p>	<p>Budżet samorządu</p> <p>- powiatu</p> <p>- gmin</p> <p>- środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych</p>

<p>4. Podnoszenie kwalifikacji grup zawodowych realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p>	<p>1. Współpraca z ośrodkami zdrowia w zakresie edukacji przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>2. Współpraca interdyscyplinarna w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie (jednostki samorządowe, organizacje pozarządowe)</p> <p>3. Działalność gminnych zespołów interdyscyplinarnych</p>	<p>1. Organizacja szkoleń specjalistycznych dla pracowników służby zdrowia 2018 r.</p> <p>2. Organizacja szkoleń i spotkań merytorycznych dla rad pedagogicznych, kuratorów, pracowników socjalnych, przedstawicieli organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej 2017 r. -2020 r.</p> <p>3. Badanie potrzeb szkoleniowych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie 2016 r. – 2020 r.</p> <p>4. Organizacja i udział w posiedzeniach grup roboczych gminnych zespołów interdyscyplinarnych 2016 r. – 2020 r.</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Ośrodki Pomocy Społecznej</p> <p>Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>Organizacje pozarządowe ,</p> <p>Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna</p> <p>Szkoły powiatowe</p> <p>Organizacje pozarządowe</p>	<p>1. Liczba szkoleń dla przedstawicieli ochrony zdrowia oraz liczba uczestników szkoleń</p> <p>2. Liczba szkoleń i spotkań merytorycznych dla osób pracujących na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz liczba uczestników szkoleń</p> <p>3. Liczba uzyskanych informacji (ankiet) związanych z potrzebami podnoszenia kwalifikacji w zakresie przeciwdziałania przemocy rodzinie</p> <p>4. Liczba posiedzeń gminnych zespołów interdyscyplinarnych</p>	<p>Budżet samorządu</p> <p>- powiatu</p> <p>- gmin</p> <p>- środki pochodzące z źródeł zewnętrznych</p>
---	--	--	---	--	---

5. Monitoring i ewaluacja programu

Monitoring programu będzie prowadzony corocznie, poprzez sprawdzanie stopnia osiągnięcia celów założonych w programie. Zakłada się możliwość korekty programu w przypadku niewystarczającej skuteczności zrealizowania założonych działań.

Ewaluację programu prowadzić będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sochaczewie przy wykorzystaniu informacji od pozostałych realizatorów programu. Informacje o realizacji programu będą przedkładane Radzie Powiatu w ramach corocznych sprawozdań z zakresu działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sochaczewie.

6. Źródła finansowania programu.

Źródłem finansowania zadań wynikających z Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020 będą środki finansowe z budżetu powiatu sochaczewskiego, środki pozyskiwane z innych źródeł, jak również środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji zadań programu.

